

INFORMAȚII PRIVIND ISTORIA ORAȘELOR

Nr. 145

Sibiu, august-octombrie 2009

Comisia de Istorie a Orașelor din România la *Monumentul – tradiție și viitor* ediția a XI-a, Iași, 2009

La Iași s-au desfășurat, între 1 și 4 octombrie 2009, lucrările celei de a XI-a ediții a Simpozionului Național „Monumentul - tradiție și viitor”, la care au fost reuniți în trei secțiuni – „Biserica, monument istoric și de artă”, „Tehnici de restaurare” și „Istoria Orașelor” (aceasta din urmă ca urmare a colaborării cu Comisia de Istorie a Orașelor din România) – istorici, muzeografi, restauratori, arheologi, istorici de artă, arhiviști sosiți din Brașov, Brăila, București, Giurgiu, Orșova, Piatra Neamț, Pitești, Ploiești, Sibiu, Timișoara și, desigur, Iași, care au prezentat peste 50 de comunicări științifice. Locul de desfășurare a lucrărilor a fost Muzeul Unirii, instituție care este un adevărat model de restaurare a unui monument de atare valoare, așa cum s-a apreciat de mai multe ori de-a lungul Simpozionului.

Ședința de deschidere în plen a Simpozionului a fost moderată de doamna drd. Aurica Ichim – inițiatoarea acestei importante și, de acum, tradiționale reuniuni științifice cea care a depus mari eforturi de-a lungul anilor, împreună cu un colectiv ce trebuie remarcat, pentru ca șirul anual al acestor reuniuni științifice să se desfășoare în condiții dintre cele mai bune – prima alocuțiune aparținând ÎPS Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, care a binecuvântat lucrările și a prezentat o comunicare pe tema protecției monumentelor religioase moldave. Au urmat alocuțiunile primarului Iașiului, Gheorghe Nichita și directoarei Complexului Muzeal Național „Moldova” Iași, dr. Lăcrămioara Stratulat, care au evidențiat, printre altele, preocupările locale pentru ca în anii viitori și municipiul Iași să devină „Capitală culturală europeană”; au urmat la cuvânt reprezentanți ai altor instituții, cu deosebire de cercetare în domeniu, prezenți la simpozion.

Au fost apoi omagiați doi distinși arheologi, dr. Voica Maria Pușcașu (prezentată de prof. univ. dr. Alexandru Florin Platon) și prof. univ. dr. Mircea D. Matei (prezentat de prof. univ. dr. Victor Spinei, membru corespondent al Academiei Române). La acest eveniment a avut loc și lansarea celor două volume ale lucrării *Monumentul X* (primul conține lucrări dedicate orașului Iași la aniversarea a șase secole, cel de al doilea celelalte comunicări susținute la ediția din anul 2008 a simpozionului), prezentată de prof. univ. dr. Victor Spinei, membru corespondent al Academiei Române și prezentarea volumului doamnei arhitect Eugenia Greceanu, *Ansamblul urban medieval Botoșani*, prezentat de prof. univ. dr. Ioan Caproșu au încheiat acest prim plen.

Așa cum am arătat deja, una dintre secțiuni, cea dedicată istoriei orașelor, a fost organizată în cooperare cu Comisia de Istorie a Orașelor din România, în cadrul acesteia fiind susținute atât comunicări cu caracter general, cât și care au insistat pe aspecte particulare în legătură cu orașele Băile Herculane, Brașov, Brăila, București, Buzău, Câmpulung Muscel, Giurgiu, Iași, Sibiu, Suceava, Sulina, Timișoara. De altfel, titlurile și rezumatele tuturor acestor comunicări, precum și ale celor din celelalte secțiuni, pot fi accesate pe site-ul Simpozionului, la adresa www.monumentul.ro.

Concluziile – în unanimitate favorabile simpozioanelor *Monumentul*, una dintre cele mai longevive manifestări de profil din România – au fost expuse în ultima zi a manifestării, de către personalități din domeniu, printre care prof. univ. dr. Ioan Oprea, cunoscut specialist în muzeologie, care a arătat necesitatea existenței unei strategii unitare în apărarea monumentelor, cunoscuta specialistă în istoria artei, prof. univ. dr. Tereza Sinigalia, care a întărit din nou nevoia unei legislații clare pentru protecția monumentelor, prof. univ. dr. Mircea D. Matei, dr. Dan Dumitru Iacob, care au apreciat colaborarea organizatorilor cu Comisia de Istorie a Orașelor din România și alții. Manifestarea și-a respectat prestigiul pe care și l-a câștigat într-un deceniu de eforturi ale organizatorilor, dar și ale participanților din țară, foarte mulți prezenți aici de repetate ori.

La fel ca în anii trecuți, o serie de activități conexe au prilejuit cunoașterea unor monumente ieșene (printre care Biserica „Banu”, în plină restaurare, și Biserica „Tălpăari”, unde s-au solicitat opinii ale specialiștilor prezenți legate de viitoarea ei restaurare) și palatul de la Ruginoasa. De asemenea, un grup de elevi violoniști ai Colegiului de artă „Octav Băncilă” și cvartetul de coarde „Ethos” al studentelor Conservatorului din Iași au oferit, în ambientul Bisericii „Tălpăari”, un concert cu lucrări clasice.

A consemnat *Constantin Juan-Petroi*

Conferința anuală a Comisiei Internaționale pentru Istoria Orașelor

În zilele de 7-9 septembrie 2009 a avut loc în Luxemburg conferința anuală a Comisiei Internaționale pentru Istoria Orașelor, a cărei temă a fost: *Urban Liberties and Citizenship from Middle Ages up to now*. Au participat cu sau fără comunicări membri din aproape toate țările Europei, inclusiv România (prin Laurențiu Rădvan, cu comunicare), cărora li s-a adăugat un reprezentant din Japonia (programul conferinței poate fi vizualizat la adresa: <http://www.historiaurbium.org/english/Lussemburgo.pdf>). În data de 8 septembrie, ora 14.30, s-a desfășurat adunarea generală a comisiei, prezidată de președintele acesteia, domnul Michel Pauly. Pe ordinea de zi s-au aflat mai multe puncte de discuție: reînnoirea statutului de membri ai comisiei pentru trei reprezentanți (dintre care unul, absent de mai mulți ani la manifestări, a fost respins); acceptarea a cinci noi membri, din partea Austriei, Spaniei, Ucrainei, Belgiei (pentru regiunea Walonia), Africii de Sud; prezentarea situației financiare la zi a bugetului comisiei; alegerea unei noi teme pentru conferințele din perioada 2011-2013; alegerea locului de organizare a următoarelor conferințe.

În 2010, comisia va participa la Congresul de Științe Istorice de la Amsterdam. La sesiunea de comunicări distinctă ce va fi organizată cu această ocazie, intitulată *City, Knowledge and Communication* (sub conducerea domnilor Michel Pauly și Derek Keene), vor susține prezentări: Carlos Lopez Galviz, Marco Mostert, Patrick Wadel și Laurențiu Rădvan. Pentru anii 2011-2013, au fost propuse trei noi teme: „Orașul și trecutul său”; „Orașul și spațiul său”; „Orașul și minoritățile”. După mai multe discuții și amendamente s-a ales tema cu titlul „Orașul și spațiile sale”, o comisie științifică coordonată de Howard Clarke urmând să decidă în perioada următoare care vor fi subtemele acestor conferințe. S-a mai propus ca la conferința din 2014 să se facă o prezentare sintetică a rezultatelor cercetărilor de istorie urbană, după un criteriu de abordare național sau tematic. Mai multe discuții au avut loc cu privire la locul de desfășurare a conferințelor comisiei din perioada 2011-2013. Din partea domnului Paul Niedermaier s-a transmis propunerea ca România, prin orașul Sibiu, să organizeze conferința din 2011, propunere acceptată în unanimitate de membrii comisiei. Praga și, probabil, Lisabona vor găzdui următoarele două sesiuni.

A consemnat *Laurențiu Rădvan*

Eugenia Greceanu

Ansamblul urban medieval Botoșani. Botoșanii care s-au dus.

Casa Editorială Demiurg, Iași, 2009, 134 p. + 164 il.

Cartea doamnei Eugenia Greceanu – prezentată aici succint, urmând ca o prezentare amplă să apară în revista *Historia Urbana* – este la cea de a doua ediție, revizuită și adăugită, apărută sub îngrijirea lui Octavian Liviu Șovan și cu *Indice general* realizat de Alexandrina Ioniță.

După un *Tabel cronologic* la începutul lucrării, care condensează în două pagini întreaga activitate profesională a doamnei Greceanu, urmează *Cuvântul înainte* al lui Ioan Caproșu, cel care a fost și referent al primei ediții din anul 1981, urmat de *Prefețele* autoarei, cea din anul 2009 și apoi cea a primei ediții (în limbile română, franceză și engleză).

Lucrarea propriu-zisă este structurată în următoarele capitole și subcapitole: *Introducere* lămuritoare asupra cercetării; primul capitol este dedicat *Istoricului orașului medieval*, cu subcapitole destinate funcției sale de târg medieval, funcției de curte domnească, administrației târgului, componenței etnice și celei sociale; următorul capitol, *Etapele de evoluție ale centrului istoric*, tratează separat evoluția zonei cu funcție de târg de cea a zonelor de locuințe; *Analiza valorilor istorice, urbanistice și arhitecturale* face obiectul capitolului III; *Arhitectura civilă a orașului Botoșani în veacul al XIX-lea*: arhitectura de târg, arhitectura locuinței, arhitectura romantică, arhitectura eclectică, arhitectura de forme naționale, arhitectura secesion, edificiile publice fiind discutate într-un capitol nou (p. 91-99), care nu a existat în prima ediție; *Analiza transformărilor suferite de ansamblul urban*, referitoare la situația din anul 1980; *Propuneri* de valorificare a ansamblului istoric medieval Botoșani privind monumentele de cult, construcțiile civile, monumentele de artă plastică, unele nerealizabile din cauza transformărilor din ultimii ani; *Rezumatul* în limba franceză și *Indicele general* încheie partea de text a lucrării.

Cea de a doua parte a lucrării doamnei Greceanu conține *Ilustrații*: hărți, planuri generale sau de detaliu, desene, relevee, fotografii de arhivă sau realizate de autoare, în total 164 figuri ce cuprind 246 de imagini care ocupă 126 p. din economia cărții.

Documentarea fotografică a cercetării este inclusă doar în această ediție, căreia i-a fost adăugat și capitolul dedicat arhitecturii secolului al XIX-lea.

Anda-Lucia Spânu

Câmpulungul în hărți vechi europene

La Galeria „Arta” din Câmpulung, în perioada 26 septembrie – 16 octombrie 2009 a fost deschisă expoziția *Câmpulungul în hărți vechi europene*. Ea a cuprins 47 de reproduceri fotografice color (hărți întregi și imagini de detaliu pentru localizarea reprezentării Câmpulungului) efectuate după cca. 35 de hărți din patrimoniul Muzeului Național al Hărților și Cărții Vechi, Muzeului Național Cotroceni, Bibliotecii Academiei Române, Muzeului Județean de Istorie Brașov și din colecția Ovidiu Șandor. Cronologic, ciclul de hărți prezentate începea cu mapamondul lui Fra Mauro și se încheia cu harta topografică a României realizată de Carol Popp de Szathmary în 1860. La vernisaj a fost expusă și o hartă originală, aflată în patrimoniul Liceului „Al. I. Cuza” din București, respectiv xilografura hărții *Transilvania*, realizată la Basel, în 1588, de Sebastian Münster. Cu prilejul deschiderii expoziției, cei doi autori ai ei, profesorul Adrian Săvoiu și Ioan Crăciun, directorul Editurii Ars Docendi a Universității din București, au lansat lucrarea profesorului Adrian Săvoiu, *Câmpulungul pe hărți ale lui Johannes Honterus și Sebastian Münster*, publicată anul acesta la editura amintită mai sus.

De altfel, pe rafturile anticariatului „Pardon, Merçi” (care formează corp comun cu galeria de artă, ambele cuprinse în „Pristavu Center”, Câmpulung, str. Negru Vodă, 111, www.galeriaarta.ro)

se află o impresionantă serie de volume referitoare la Câmpulung și câmpulungeni, multe dintre ele apărute tot la Editura Ars Docendi. De remarcat, între ele, *Atlasul istoric al orașelor din România, fascicula Câmpulung*, Editura Enciclopedică, București, 2008; volumele lui Adrian Săvoiu: *Câmpulungul în mărturiile vremii*, Editura Ars Docendi, București, 2008 și *Câmpulung Muscel. Scrinul cu amintiri*, Editura Ars Docendi, 2008; *Mihai Moșandrei. File regăsite*, Editura Ars Docendi, București, 2006 (corespondență și memorii, mare parte a textului menționând Câmpulungul și câmpulungenii), precum și noua ediție, a doua, îngrijită de Adrian Săvoiu și Gheorghe Pârnuță, a monografiei lui Constantin D. Aricescu, *Istoria Câmpulungului, prima reședință a României*, Editura Ars Docendi, București, 2007 și nu în ultimul rând un valoros studiu, cuprinzând și corespondența respectivă, realizat de Ioan Crăciun și Alina Șerban, *Scrisori din Câmpulung. Constantin Noica - Gheorghe Stăicu*, publicat la aceeași editură, la centenarul filosofului.

Carmen Opreșcu

Cărți donate Comisiei de Istorie a Orașelor din România

În intervalul ianuarie-septembrie 2009, biblioteca CIOR a primit – de la autori, editori sau coordonatori – volumele:

– *Beiușul și lumea lui. Studiu monografic*, coordonatori Ioan Degău și Nicolae Brânda, vol. I-IV, Oradea, Editura Primus, vol. I-III: 2008, vol. IV: 2009.

– Maria Stoica, *Brăila. Memoria orașului. Imaginea unui oraș românesc din secolul al XIX-lea*, Brăila, Editura Istros, 2009.

– *Iași, memoria unei capitale*, coordonator Gheorghe Iacob, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2008.

– *Istoria orașului Oradea*, coordonatori Liviu Borcea și Gheorghe Gorun, ediția a II-a revăzută și adăugită, Oradea, Editura Arca, 2007.

– *Monografia orașului Marghita*, coordonator Nicolae N. Gal, Oradea, Editura Primus, 2007.

– Aristide Streja, Lucian Schwarz, *Sinagogi din România*, București, Editura Hasefer, 2008.

– *Timișoara în amurgul evului mediu. Rezultatele cercetărilor arheologice preventive din centru istoric*, Editura Mirton, Timișoara, 2007.

Rumänische Akademie

Kommission für Städtegeschichte Rumäniens

STÄDTEGESCHICHTLICHE INFORMATIONEN

Resümee

In der vorliegenden Ausgabe des Informationsblattes wird über die Teilnahme der Städtegeschichtekommission Rumäniens an dem Symposium *Monumentul – tradiție și viitor* [„Das Baudenkmal – Tradition und Zukunft“] (XI Auflage, Jassy/Iași, 2009) sowie über die Jahrestagung der Internationalen Städtegeschichtekommission (Luxemburg, 7.-9. September 2009) berichtet. Desgleichen wird das Buch von Eugenia Greceanu *Ansamblul urban medieval Botoșani* [„Das mittelalterliche städtische Ensemble Botoșani“], Demiurg Verlag, Iași 2009, vorgestellt und eine Ausstellung zum Thema *Câmpulungul în hărți vechi europene* [„Câmpulung auf alten europäischen Karten“], die in der „Arta” – Galerie von Câmpulung in der Zeitspanne vom 26. September bis zum 16. Oktober 2009 besichtigt werden konnte, besprochen.

CIOR, Bulevardul Victoriei 40, RO – 550024 Sibiu

tel: 0040 269 212604, fax: 0040 269 216605

www.icsusib.ro; spanu@icsusib.ro

ISSN 1224-2853

Redactor: Anda-Lucia Spânu